

POSUDOK ZÁVEREČNEJ PRÁCE

Téma: *K poetike dramatického textu Karola Horáka*

Typ záverečnéj práce: Habilitačná práca

Autor: PhDr. Miron Pukan, PhD.

Oponent: prof. Mgr. Miroslav Ballay, PhD.

Náročnosť spracovania riešenej problematiky práce

Habilitant predložil siluetu domén tvorivej imanencie osobnosti dramatika a divadelného tvorcu Karola Horáka s nesmiernou šírkou záberu predovšetkým do pozadí širokospektrálnych inšpirácií, variantov a modalít autorskej poetiky v jednotlivých vývinových etapách dobovo-spoločenských premien. Zároveň dokazoval predovšetkým to, že dramatické a divadelné dielo K. Horáka je evidentne predmetom jeho dlhodobého a kontinuálneho záujmu. Prejavil v ňom vysokú erudovanosť a najhlbšie poznanie v sumarizačnej komplexnosti poňatia. Prezentovaný interdisciplinárny pohľad na predmet poetiky drámy a divadelnej tvorby K. Horáka mal teda presah k literárno-teoretickému, estetickému, kulturologickému, teatrologickému i historicko-vednému rozmeru prístupu. V tom podľa môjho názoru tkvela mimoriadna náročnosť spracovania skúmanej tematiky práce.

Posúdenie úrovne spracovania práce

Predkladaná práca patrí k mimoriadnym príspevkom do vedeckého skúmania poetiky dramatického a divadelného diela Karola Horáka. Habilitant v nej dosiahol intelektuálne najnáročnejší stupeň kompetencie v prieniku do témy, štýlu, jazyka, autorským metódam dramatického textu s interpretačným uchopovaním celej jeho šírky významovosti. Predostrel tak pozoruhodný exkurz k dramatickej a divadelnej tvorbe K. Horáka: celostne, generalizujúco, systematizujúco v snahe obsiahnuť ju temer v komplexnosti. Vývinové vrstvenie Horákovho diela sledoval chronologicky, čím zohľadňoval divadelno-historický prístup v celkovej prehľadnosti traktovania. Jednotlivé vývinové etapy tvorby sledoval pedantne, starostlivo, všímajúc si tematologický raster Horákovho sveta ako aj kompozično-tvarový atribút širokospektrálneho jazyka drámy/divadla. Neopomenul pritom ani sémantický nábeh tvorivých interferencií Horákovej rozkošatej tvorby, ktorej vedel neobyčajne porozumieť v najsúvislejších kontextoch dobovo-spoločenských pohybov a zmien. Napríklad v kapitole č. 2 *Medzi nomenklatúrnym obmedzovaním tvorby a hľadaním novej kreativity (1970 – 1989)* vynikla najmä jeho tendencia celostného zachytenia siluety generačnej vibrácie

v „biomechanike“ mysliaceho dramatika komponujúceho neobvyklé partitúry slovných kreácií so študentmi a študentkami prešovského Študentského divadla (*Fragmenty*, *Živý nábytok*, *Tip-top biotop*, *Vila Tereza*, *Šu-Šu-Šu Šukšín*, *Elementaristika* a i). M. Pukan ich pritom veľmi precízne uchopoval predovšetkým cez ich fragmentárnosť, klipovitosť slovo-pohybových kaleidoskopov a pod. Aj diela z neskorších období autorovej tvorby vedel plasticky interpretovať z hľadiska potencialít prakticko-tvorivého rozvinutia.

Prínos a úroveň výsledkov práce

PhDr. Miron Pukan, PhD. sa vo svojej habilitačnej práci podujal predovšetkým plasticky evokovať dramatickú a divadelnú tvorbu Karola Horáka. Podarilo sa mu ju komplexne zachytiť v súhrnnom a systematickom podaní ako výnimočne fundovanému odborníkovi na Horákove širokospektrálne dielo. Silueta zachytenia autorského rukopisu vykazovala výsostne interdisciplinárny literárno-vedný prístup k dramatickému textu a jeho základom v tektonicko-kompozičných štruktúrach s presahom k estetike, teatrológii, kulturológii ako aj historicko-faktografickým determinantom. Habilitantov výkon preto možno považovať za explicitne zvládnutý na najnáročnejšej akademickej úrovni. M. Pukan sa osobitne pasoval za odborníka na Horákove dielo: jeho súhrny nezachytávali iba enumeratívne traktovanie diverzifikovaného dramatického diela, ale tiež procesuálnu stránku autorského generovania. Výstižne zachytával „(bio)mechaniku“ autorského idiolektu K. Horáka a rovnako ju dokázal impozantne vradovať do spoločensko-kultúrnych procesov vývinu slovenskej kultúry v jednotlivých dekádach odrážajúcich sa na profile výrazovosti Horákovho dramatického i divadelného diela a meniacej sa v konkrétnych variantoch/modalitách. Dalo by sa povedať, že M. Pukan intervenoval najmä k situačným zlomom menlivej poetiky Horákovej tvorby v kontexte času. Do veľkej miery predostieral tzv. mienený svet referenčnej reality autora, ktorej dokázal porozumieť na intelektuálne vyzretej úrovni s vyspelými schopnosťami generalizácie i abstrakcie. Vstupoval tak do tektonických štruktúr dramatických textov (neraz otvorených), ale tiež aj do konkrétnych realizácií divadelnej praxe Horákovho laboratória. Bez organickej prepojenosti dramatickej praxe a aplikovaného rozmeru pohybovo-slovných kreácií by jej poznanie nebolo úplné. Poetika textu už v recipovaných uchopeniach neraz mala vari až fyzicko-performatívne „vibrácie“ vo svojej kaleidoskopickosti, mozaikovitosti, fragmentárnosti, klipovitosti a pod. M. Pukan túto potencialitu živej plasticity, rytmickosti dramatického textu dokázal abstrahovať a umne zahrnovať pod spoločný háv espritu veľkej ludickosti a polyfonickosti osobitého diela K. Horáka. Stál za tým cieľ nezužovať pohľad iba na drámu, ale aj scénické praktikum

Horákovej divadelnej poetiky a tak preniknúť do autorskej imanencie tvorby vždy v predmetných sumarizáciách i trefných zovšeobecneniach.

Posúdenie formálnej stránky práce (jazyk, štýl, kultúra)

Predkladaná práca je napísaná na zodpovedajúcej úrovni ako zrelý akademicko-teoretický text prislúchajúcej štylistickej úrovne bez výraznejších formálnych nedostatkov. Habilitant náležite používa odbornú terminológiu. Jeho štýl je miestami až preexponovane abstraktný s množstvom vedeckých výrazov, ktorými prezrádza rafinovaný, teoreticky podkutý slovník literárno-vednej proveniencie, teatrologie i divadelnej estetiky. Napriek tomu sa občas objavujú mierne prieklepy a drobné pochybenia, ktoré však neuberajú na vedecky vysoko stanovenej úrovni práce.

Otázky do diskusie

Je možné o istých vývinových fázach Horákovho dramaticko-divadelného diela rôznorodo uvažovať ako paralelách napríklad s konceptmi divadla krutosti, chudobného divadla, epického divadla a i.?

Pokúste sa bližšie ozrejmiť spojitosť tvorivých interferencií Horákovej dramaticko-divadelnej tvorby s postmodernými či postdramatickými impulzmi svetového (európskeho) divadla.

Osvetlite zástoj tvorivej dielne/workshopu v kontexte osobitých komponovaných tvarovo-slovných modusov K. Horáka.

Explicitne vyjadrený návrh na udelenie (resp. neudelenie) vedecko-pedagogického titulu docent

Na základe dosiahnutej úrovne predkladanej habilitačnej práce, ale aj ďalších parametrov kontinuálnej pedagogickej, vedecko-publikačnej činnosti navrhujem PhDr. Mironovi Pukanovi, PhD., aby mu bol po úspešnej obhajobe udelený vedecko-pedagogický titul docent v odbore habilitačného a inauguračného konania teória literatúry a dejiny konkrétnych národných literatúr.

Nitra 26. 04. 2024

prof. Mgr. Miroslav Ballay, PhD.